

Chambre des Représentants

SESSION 1979-1980

25 MARS 1980

PROPOSITION DE LOI

tendant à insérer dans le Code pénal un article
391quater en vue de présumer volontaire le défaut
de paiement d'une pension alimentaire

(Déposée par Mme Ryckmans-Corin)

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

Depuis la loi du 14 janvier 1928 qui a érigé en délit le non-paiement volontaire d'une pension alimentaire, le législateur est intervenu à plusieurs reprises pour améliorer les dispositions réprimant l'abandon de famille.

L'intention constante a été d'assurer aux conjoints, ascendants ou descendants la disposition des aliments que leur a alloués une décision judiciaire ayant l'autorité de la chose jugée.

Or, il est de commune renommée que de très nombreuses informations judiciaires ne donnent pas lieu à condamnation pour le motif que les instances d'instruction et de jugement ne sont pas en possession des éléments de la preuve de l'existence du délit et surtout du caractère volontaire du manquement. Il est apparu, d'autre part, que les plaignants éprouvent les plus grandes difficultés à recueillir des informations relatives aux activités professionnelles des débiteurs défaillants, que ces derniers font preuve de mauvaise foi et se dérobent en usant de fraude ou d'astuce.

Il en résulte que souvent les plaignants se découragent et qu'ils sont nombreux à s'adresser aux centres publics d'aide sociale.

Ainsi, la mauvaise volonté des débiteurs a pour effet de priver de moyens de subsistance des personnes incapables d'assurer leurs besoins pour raison d'âge ou de santé, ou bien d'obliger la société à les prendre en charge.

Or pour modifier une pension alimentaire, une procédure civile est prévue. Il faut inciter les créanciers à l'employer : une procédure pénale plus facile pourrait obtenir le résultat.

Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1979-1980

25 MAART 1980

WETSVOORSTEL

tot invoeging van een artikel 391quater in het
Strafwetboek ten einde wanbetaling van een uit-
kering tot onderhoud als opzettelijk te doen aan-
merken

(Ingediend door Mevr. Ryckmans-Corin)

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Sedert de wet van 14 januari 1928, waarbij het opzettelijk niet-betalen van een uitkering tot onderhoud strafbaar wordt gesteld, is de wetgever herhaalde malen opgetreden om verbetering te brengen in de bepalingen ter bestraffing van de verlating van gezin.

Daarbij zat altijd de bedoeling voor om de uitbetaling veilig te stellen van de uitkering tot onderhoud die aan echtgenoten, ascendenten en descendenten werd toegekend bij een in kracht van gewijsde gegane rechterlijke beslissing.

Nu is het algemeen bekend dat heel wat gerechtelijke onderzoeken niet uitlopen op een veroordeling omdat de onderzoeks- en rechtsprekende organen niet in het bezit zijn van bewijzen dat een misdrijf is begaan en vooral dat het verzuim opzettelijk is gepleegd. Voorts blijkt dat de klagers de grootste moeite hebben om inlichtingen in te winnen over de beroepswerkzaamheid van de in gebreke blijvende onderhoudsplichtigen, dat dezen te kwader trouw zijn en zich aan de betaling onttrekken door list of bedrog.

Het gevolg daarvan is vaak dat de klagers de moed verliezen en in groten getale een beroep doen op de openbare centra voor maatschappelijk welzijn.

Aldus heeft de kwade wil van de onderhoudsplichtigen tot gevolg dat personen die wegens hun leeftijd of hun gezondheidstoestand niet in staat zijn in hun onderhoud te voorzien, van bestaansmiddelen worden beroofd of dat de samenleving verplicht is ze ten laste te nemen.

Om het bedrag van een uitkering tot onderhoud te kunnen wijzigen is in een procedure voorzien voor de burgerlijke rechtbank. De schuldeisers moeten ertoe aangezet worden daar gebruik van te maken : een gemakkelijker strafprocedure zou tot dat resultaat kunnen leiden.

Il est évident que le but de la loi serait mieux atteint et que les créanciers feraient plus utilement usage de leur droit si le fardeau de la preuve du caractère involontaire et non intentionnel du manquement était mis à charge des débiteurs qui se soustraient à une obligation de droit naturel, consacrée par une décision de justice. Cette façon de procéder serait aussi plus conforme aux exigences d'une véritable équité.

En toute occurrence et en attendant l'adoption de ce texte, il serait indispensable qu'instruction soit donnée aux parquets de poursuivre d'office dans de tels cas et surtout de prescrire la diligence dans l'examen de tels dossiers; l'urgence devrait être la règle puisque le sort financier de la famille est en jeu.

Tel est l'objet de la proposition de loi. La loi française très proche de notre législation en matière d'abandon de famille, a inséré en 1958, dans le Code pénal, un texte qui présume volontaire, sauf preuve contraire, le défaut de paiement d'une pension alimentaire.

L'objection qui a été formulée, à savoir qu'en matière pénale il n'y a pas de présomption, ne semble pas acceptable dans des cas tels que celui-ci où d'autres personnes supportent le poids de la mauvaise volonté des débiteurs.

En attendant la création d'un office de créances alimentaires, ce texte réglerait certains problèmes urgents.

G. RYCKMANS-CORIN

PROPOSITION DE LOI

Article unique

Un article 391^{quater}, rédigé comme suit, est inséré dans le titre VII, livre II, chapitre IX, du Code pénal :

« Article 391^{quater}. — Le défaut de satisfaire à l'une des obligations dont l'exécution est sanctionnée par l'article 391bis est présumé volontaire. Il incombe au débiteur d'établir la preuve contraire, conformément aux règles relatives à la charge de la preuve. »

26 février 1980.

G. RYCKMANS-CORIN
Ch. VAN DE PUT.

Het is evident dat het door de wet nagestreefde doel beter zou worden gediend en dat de schuldeisers beter hun recht zouden kunnen uitoefenen, indien de schuldenaars die zich aan een door een rechterlijke beslissing bekrachtigde natuurlijke rechtsverplichting onttrekken, moesten bewijzen dat het verzuim onvrijwillig en onopzettelijk is. Een dergelijke procedure zou ook rechtvaardiger zijn.

Hoe dan ook, in afwachting dat deze tekst wordt aangenomen, dient aan de parketten opdracht te worden gegeven om in dergelijke gevallen van ambtswege vervolging in te stellen en vooral de nodige spoed te betrachten bij het behandelen van dergelijke dossiers : spoedbehandeling zou de regel moeten zijn aangezien de financiële toekomst van het gezin op het spel staat.

Ziedaar het doel van het wetsvoorstel. De Franse wet, die een grote gelijkenis met onze wetgeving op het stuk van de verlating van gezin vertoont, heeft in 1958 in het Strafwetboek een tekst ingevoegd waarbij het in gebreke blijven met de alimentatieuitkering, behoudens tegenbewijs, opzettelijk wordt geacht.

De opwerping als zou er in strafzaken geen vermoeden bestaan houdt blijkbaar geen steek in gevallen als die waarin de kwade wil van de onderhoudsplichtigen schade berokkent aan anderen.

In afwachting dat een dienst « schuldvorderingen inzake uitkeringen tot onderhoud » wordt opgericht, zou de onderhavige tekst bepaalde dringende menselijke problemen kunnen oplossen.

WETSVOORSTEL

Enig artikel

In titel VII, boek II, hoofdstuk IX, van het Strafwetboek wordt een artikel 391^{quater} ingevoegd, luidend als volgt :

« Artikel 391^{quater}. — Het verzuim om te voldoen aan een van de verplichtingen waarvan de niet-nakoming door artikel 391bis strafbaar wordt gesteld, wordt geacht opzettelijk te zijn. Het bewijs van het tegendeel rust op de schuldenaar, overeenkomstig de regelen betreffende de bewijslast. »

26 februari 1980.